

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 63. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992359996224/facsimile.pdf> (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Natur havde Chateaubriand landflygtig flakket om, og dens Præg tog han med sig. I Bjergnaturens øde Tavshed og Stumhed er Obermann paa sin Plads.

Udenfor Livet, der hvor Livet glipper, føler han sig hjemme. Kan han da holde Livet ud? Eller vil det gaa ham som Werther, at han en Dag kaster det fra sig?

Han gør det ikke, han søger sin Styrke i en stor Beslutning; én Gang for alle giver han Afkald paa Nydelse og Lykke. «Lad os,» siger han, «betragte alt det som betydningsløst, der forsvinder og forgaar, lad os i Verdens store Spil søge en bedre Lod. Af vore kraftige Beslutninger alene vil måske en eller anden Virkning vedvare.» Han vil da vedblive at leve, men naar han beslutter sig til ikke trodsigt at lægge Haand paa sig selv, saa er det ikke af Ydmyghed, men i Kraft af en endnu højere Trods. «Mennesket er forgængeligt,» siger han, «det kan være, men lad os gaa tilgrunde under Modstand, og hvis det store Intet er os forbeholdt, lad os da ikke handle saaledes, at dette kan synes en Retfærdighed.»

Men længe varer det, inden Obermann kommer til denne Ro. Mange lidenskabelige Indlæg leverer han til Fordel for Berettigelsen af Selvmord, og man maa ikke undres over dette, thi Selvmords-Farsoten i Literaturen er endnu et af de Kendetegn, jeg har omtalt paa Individets Løsgivelse. Det er en af Formerne, den fornægtende og den grundigste, for Personlighedens Frigørelse og Løsrivelse fra hele den Samfundsorden, i hvilken den fødtes ind. Man betænke ogsaa, hvad Agtelse for Menneskelivet hine Tider kunde fremkalde, i hvilke Napoleon aarlig ofrede sin Ærgerighed Blodofre i tusindvis. «Det er en Forbrydelse,» siger Obermann, «det hører jeg overalt, at forlade Livet; men de samme Sofister, der forbyder mig Døden, udsætter mig for den eller sender mig i den. Det er en Hæder at give Afkald paa Livet, naar Livet er godt; det er Retfærdighed at dræbe Den, som vil leve, og den samme Død, som det er Pligt at søge, naar man frygter den, den skulde det være en Forbrydelse at tilføje sig selv, naar man ønsker den. Under tusinde Paaskud, snart spidsfindige, snart latterlige, leger I med min Tilværelse, og jeg alene skulde ingen Rettigheder have over mig selv! Naar jeg elsker Livet, skal jeg foragte det; naar jeg er lykkelig, sender I mig i Døden, og naar jeg vil dø, forbyder I mig det og paa-byrder mig et Liv, som jeg afskyr.»